

Inimese papilloomiviiruse DNA paneel (HPV DNA panel)

Immuunanaluüsi osakond

Papilloomiviirused on *Papoviridae* sugukonda kuuluvad DNA viirused. Inimest nakatab enam kui 150 erinevat viiruse tüüpi, neist üle 40 on seotud genitaaltrakti infektsiooniga. HPV genotüübid jaotatakse onkogeensuse alusel kahte gruppi: HPV kõrge riskiga tüübid põhjustavad emakakaela rasket düsplaasiat ja invasiivset vähki, HPV madala riskiga tüübid on seotud kondüloomidega ja kerge düsplaasiaga. Ühendlaboris määratakse 14 kõrge riskiga HPV tüübi DNA-d (16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59, 66 ja 68). HPV levib puutekontakti teel ja infektsiooni esinemissagedus on suurim noortel kohe pärast suguelu algust. Viirus võib olemas olla aastaid enne kui arenevad rakulised muutused emakakaelal. HPV infektsioon esineb sageli 20–40-aastastel seksuaalselt aktiivsetel naistel, kuid üle 70% kõrge riskiga HPV juhtudest regresseerub 1–2 aasta jooksul ja emakakaelavähi tekkimise tõenäosus on 0,1%. Kõrge riskiga HPV tüübi poolt põhjustatud püsiv infektsioon on eelduseks vähieelse seisundi tekkimisel. Kuid vähieelse seisundi ja pikaajalise infektsiooni tekkimist võivad mõjutada ka teised riskitegurid, mis nõrgendavad või muudavad organismi immuunsüsteemi (suitsetamine, sugulisel teel levivad infektsioonid, pikaajaline suukaudsete rasestumisvastaste vahendite kasutamine). 99% emakakaela kasvajatest on põhjustatud HPV kõrge riskiga tüüpide poolt.

Uuritav materjal, selle võtmine, saatmine ja säilitamine

Emakakaelakanalikaabe

Proovimaterjali võtmine ThinPrep Pap Test proovitopsi:

- Sisesta hari emakakaelakanalisse piisavalt sügavale, kuni harja lühemad harjased puudutavad täielikult ektotservikaalset osa. Õrnalt surudes pööra harja 3–5 tiiru kellaosuti liikumise suunas.
- Hoides kindlalt proovitopsi, sisesta hari ThinPrep proovitopsi. Suru hari tugevasti vastu põhja 10 korda (nii et harjased laiali lähevad) ja seejärel keeruta harja lahuses. Viska hari ära! Harja ei tohi jätta proovitopsi, kuna proovitopsis olev fiksaator võib rakud harja külge fikseerida.
- Sulge proovitops korralikult korgiga. Jälgi, et kaas oleks korralikult keermes.

Proovimaterjali võtmine BD SurePath proovitopsi:

- Sisesta hari emakakaelakanalisse piisavalt sügavale, kuni harja lühemad harjased puudutavad täielikult ektotservikaalset osa. Õrnalt surudes pööra harja päripäeva vähemalt 5 tiiru.
- Hoides proovitopsi kindlalt tasasel pinnal, sisesta hari SurePath proovitopsi kahest avausest suuremasse. Pööra tsütoloogilise harja käepidet, tõmmates õrnalt kuni hari eemaldub käepideme küljest. Viska käepide ära
- Sulge proovitops korralikult korgiga. Jälgi, et kaas oleks korralikult keermes.

Proovinõu	ThinPrep Pap Test (Hologic) proovitops ja tsütoloogiline hari Rovers Cervex-Brush BD SurePath proovitops ja tsütoloogiline hari Rovers Cervex-Brush
Säilivus	Proovimaterjal toatemperatuuril 14 päeva

Analüüsi tegemise aeg: tööpäeviti

Analüüsimeetod: reaalaja polümeraasi ahelreaktsioon (PCR)

Vastuse vorm

HPV 16 DNA: negatiivne/positiivne

HPV 18 DNA: negatiivne/positiivne

HPV 45 DNA: negatiivne/positiivne

HPV kõrge riski (31,33,52,58) DNA: negatiivne/positiivne
HPV kõrge riski (35,39,51,56,59,66,68): DNA negatiivne/positiivne

Näidustus ja kliiniline tähendus

HPV DNA määramine on näidustatud:

- emakakaelavähi sõeluuringu esmasuuring;
- ebaselge tsütoloogilise vastuse (ASCUS) esinemisel;

HPV DNA positiivne tulemus kinnitab infektsiooni. Negatiivne tulemus ei välista infektsiooni, vaid näitab HPV puudumist antud proovimaterjalis või on selle hulk allpool meetodi määramispiiri.

Raili Randoja

Muudetud 23.04.2024